

Til:

Rovviltnemnda i region 3
v/ Statsforvalteren i Innlandet
sfinpost@statsforvalteren.no

Fra:

NOAH – for dyrs rettigheter
Dronningens gate 13
0152 Oslo
register@dyrsrettigheter.no

Sak: 11/24

Dato: 04.06.2024

Klage på vedtak om kvote for betinget skadefelling av ulv i region 3/Oppland i 2024-2025

NOAH – for dyrs rettigheter påklager med dette vedtak om kvote for betinget skadefelling av ulv i region 3 i 2024-2025. Rovviltnemnda har vedtatt en kvote på seks ulver for betinget skadefelling i hele region 3. Kvoten gjelder i tidsrommet fra 01.06.2024 til og med 15.02.2025, eller til kvoten er fylt dersom det skjer før perioden er slutt.

Innledende kommentarer

NOAH er svært bekymret over norsk rovdyrpolitikk hvor unntak fra forbudet mot skyting av ulv anvendes så ofte slik at forbudet er blitt selve unntaket og skyting av ulv er hovedregelen utenfor ulvesonen. En slik praksis er ikke i samsvar med Bernkonvensjonen.

NOAH mener at vedtaket strider mot nasjonal og internasjonal lov – §§ 4,5,8,9, 10 og 18 i naturmangfoldloven (nml.), Grunnlovens § 112, og artikler 2,6 og 9 i Bernkonvensjonen. Vedtaket bør omgjøres slik at det ikke tillates betinget skadefelling på ulv i Norge. I stedet for å tillate skadefelling, bør man heller fokusere på å legge til rette for en mer effektiv erstatningsordning og mer effektiv bruk av ikke-letale forebyggende tiltak.

NOAHs vurdering

1. Vilkåret om bestandens overlevelse er ikke oppfylt

NOAH uttrykker stor bekymring over at rovviltnemnda tillater betinget skadefelling av ulv som er kategorisert som kritisk truet på den norske rødlista. Ifølge Rovdata ble det registrert kun 43-44 ulver som holdt til innenfor Norges grenser i 2022-2023. I tillegg ble det registrert 46-48 ulver i grenserevir. Dette er et katastrofalt lavt antall for å sikre bestandens overlevelse. NOAH minner om at den skandinaviske ulvebestanden lider av ekstrem innavl. Dette fører til at foreldrepar får færre unger og at valpene overlever i mindre grad.¹ Fortsetter det å være slik i mange nok generasjoner, vil det føre til store problemer med artens langsiktige overlevelse. Det betyr at det ikke under noen omstendigheter bør gjennomføres skyting av ulv. Ved å skyte alle ulver som vandrer utenfor ulvesonen, gis det ikke rom for vandring, noe ulvebestanden er helt avhengig av for å overleve. Generelt mener NOAH at ulver må tillates å vandre nettopp fordi det er den eneste måten å tilføre nye gener og sørge for at det er en mulighet for enslige foreldre å danne nye par slik at revirene kan holde seg stabile. På den måten unngår man med stor sannsynlighet unødige skader på beitedyr.

Bestandsmålet for ulv er satt slik at ynglinger utenfor ulvesonen skal medregnes, jf. § 3 første ledd i rovviltforskriften. Det var opprinnelig ikke ment at prinsippet om geografisk differensiert forvaltning skulle anvendes slik at det ikke kan forekomme ynglinger i det hele tatt utenfor ulvesonen. Praksisen som allerede har medført nulltoleranse for ulv utenfor ulvesonen kan ikke forsvares å være i samsvar med Bernkonvensjonen. Det skal ikke felles ulv før vi har en levedyktig bestand av ulv i Norge og så lenge ulven er oppført i vedlegg II av Bernkonvensjonen. Det er også svært alvorlig at det i liten grad tas hensyn til genetisk verdifulle dyr. Felling av ulv utenfor ulvesonen setter ulvebestands overlevelse i fare, siden det er høy sannsynlighet for at genetisk viktige dyr skytes.

NOAH finner det svært kritikkverdig at det ikke er nevnt i vedtaket at ulven er kategorisert som sterkt truet på den svenske rødlista (2020). Det betyr at bestandens status i Sverige har forverret seg sammenlignet med rødliste-vurderingen fra 2015 da ulven var kategorisert som sårbar. Dette kunnskapsgrunnlaget burde ha vært tatt med i vurdering av vilkåret om bestandens overlevelse i Skandinavia. Rødlistevurdering gir et mer helhetlig bilde om bestandens status enn de matematiske beregningene om populasjonsstørrelsen med ulike beskatningsnivå. Det er ikke vurdert viktigheten av å tilrettelegge vandring av ulv og av å beskytte og opprettholde sosial struktur i ulvebestanden, for bestandens overlevelse på lang sikt.

¹ Marty Kardos m.fl. Genomic consequences of intensive inbreeding in an isolated wolf population. Nature Ecology & Evolution.20. november 2017.

Dette taler for at det ikke bør tillates skadefelling av ulv i Norge. Den omtalte kunnskapen tyder på at det er grunnlag til å være føre-var i vurdering av hvorvidt vilkåret om bestandens overlevelse er oppfylt. NOAH mener at kunnskapsgrunnlaget i rovviltnemndas vurdering er mangelfullt og ikke oppfylder krav til kunnskapsgrunnlag i nml. § 8. NOAH kan heller ikke forstå hvorfor rovviltnemnda ikke har anvendt føre-var-prinsippet i denne saken. Det finnes ingen forvaltningsplan om langsiktig overlevelse av ulvebestanden i Norge. Ut ifra føre-var-prinsippet bør man derfor avstå fra skyting av ulv i Norge. All annen praksis er etter NOAHs syn svært uansvarlig.

NOAH mener at det ikke bør tillates betinget skadefelling av ulv i region 3 i 2024/2025, siden det i seg selv vil være skadelig for bestandens overlevelse på kort og lang sikt.

2. Vilkåret om skade er ikke oppfylt

NOAH mener at det ikke finnes noe juridisk grunnlag for å åpne for skadefelling av ulv, jf. nml. § 18 bokstav b. Det er svært lite sagt om skadeomfanget og skadepotensialet i saksframlegget. Sekretariatet viser til antall erstattede sauer som tapt til ulv i 2023, men har ikke gått nærmere inn på vurderingen av skadepotensialet eller i det hele tatt vist at det foreligger et skadeomfang som oppfylder kravet om alvorlighet i Bernkonvensjonen. Klima- og miljødepartementet har i sine klageavgjørelser påpekt at artikkel 9 nr. 1 i Bernkonvensjonen åpner for felling av vilt for å avverge «alvorlig skade» på blant annet husdyr og tamrein, så fremt visse vilkår er tilfredsstillt. Departementet skriver: «Ordet «alvorlig» innebærer krav til et visst omfang og en viss alvorlighetsgrad. Også konvensjonens verneformål trekker i retning av at det må være tale om fare for kvalifisert skade».

NOAH henviser til Revised Resolution No. 2 (1993) on the scope of Articles 8 and 9 of the Bern Convention, vedtatt av den Stående Komiteen den 2. desember 2011 hvor det lyder i henhold til anvendelse og fortolkning av artikkel 9 første ledd bokstav b (som tilsvarer nml. § 18 første ledd bokstav b): «(...) *The exceptions should be proportional to the damage suffered (...)*».

På lignende måte har Lovavdelingen uttalt at «*loven oppstiller et visst minstekrav til skadens alvorlighetsgrad og omfang, før uttak kan skje*» (Lovavdelingens uttalelse den 15.12.2016, s 5). NOAH mener at dette minstekravet ikke er oppfylt i vedtaket.

Vedtaket unnlater å gjennomføre en konkret vurdering av skaderisikoen og å vise – utover generelle uttalelser – hva som er omfanget, alvorlighetsgraden eller sannsynligheten for den eventuelle skaden. Dette betyr at et av hovedvilkårene for å tillate felling ikke er vist å

være oppfylt, jf. nml. § 18 første ledd bokstav b og Bernkonvensjonens artikkel 9 første ledd bokstav b. I tillegg har de nevnte manglene virket bestemmende på vedtakets innhold som utgjør vedtaket ugyldig, jf. forvaltningslovens § 41.

3. Vilkåret om andre tilfredsstillende løsninger er ikke oppfylt

Ifølge nml. § 18 kan uttak av vilt bare gjøres hvis formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte. Prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning kan ikke tolkes på en måte som utgjør kravene fastsatt i nml. § 18 faktisk ugyldige i de prioriterte beiteområdene.

NOAH mener at vilkåret om å finne andre tilfredsstillende løsninger ikke er oppfylt i denne saken. Som vist ovenfor, bør lav terskel for felling ikke føre til nulltoleranse for rovdyr utenfor sonen som er avsatt til rovdyr. Dette betyr at en annen tilfredsstillende løsning ikke bør forventes å forebygge skade med 100 %. Rovviltnemnda har likevel ikke vurdert andre eventuelle alternativer til felling og deres potensial for å forebygge skade effektivt i denne saken.

Rovviltnemnda har ikke behandlet bruk av rovviltavvisende gjerder, flaggliner, vokterhund, fangst og flytting av dyr eller tiltak som generelt skiller rovdyr og beitedyr i tid og rom (for eksempel tidlig nedsanking eller flytte husdyr til områder der det er mindre sannsynlighet for konflikt mellom beitedyr og rovdyr). Vedtaket unnlater dermed å oppfylle kravet om vurdering av andre løsninger uttalt i p. 7 i vedlegg til «Revised Resolution No. 2 (1993) on the scope of Articles 8 and 9 of the Bern Convention»: *«The competent national authority should choose, among possible alternatives, the most appropriate one that will have the least adverse effects on the species while solving the problem. The reasoning of the choice should be objective and verifiable.»*

NOAH minner om at en av hovedkonklusjonene fra studier om hvordan redusere rovdyr- og husdyrkonflikter er at det bør legges mer vekt på ikke-letale forebyggende tiltak.^{2 3 4} NOAH mener derfor at vedtaket ikke er basert på kunnskapsgrunnlaget som kreves av § 8 i nml.

Rovviltnemnda har ikke gitt noen objektiv eller verifiserbar begrunnelse for hvorfor felling er den eneste tilfredsstillende løsningen i denne saken, eller forklart hvorfor andre

² Rigg, R., Find'o, S., Wechselberger, M., Gorman, M. L., Sillero-Zubiri, C., & Macdonald, D. W. (2011). Mitigating carnivore–livestock conflict in Europe: lessons from Slovakia. *Oryx*, 45(2), 272-280.

³ Treves, Adrian., Krofel, Miha., & McManus, Jeannine. Predator control should not be a shot in the dark. *Front Ecol Environ* 2016; 14(7): 380– 388, doi:10.1002/fee.1312.

⁴ Karlsson, J., & Johansson, Ö. (2010). Predictability of repeated carnivore attacks on livestock favours reactive use of mitigation measures. *Journal of Applied Ecology*, 47(1), 166-171.

løsninger ikke er tilfredsstillende. NOAH mener at det finnes andre tilfredsstillende løsninger som ikke har vært vurdert eller forsøkt i denne saken. Derfor kan NOAH ikke se at et av hovedvilkårene for felling er oppfylt, jf. nml. § 18 andre ledd og Bernkonvensjonens artikkel 9 første ledd.

Konklusjon

NOAH – for dyrs rettigheter mener at vedtaket strider mot nasjonal og internasjonal lov – §§ 4,5,8,9, 10 og 18 i naturmangfoldloven, Grunnlovens § 112, og artikler 2,6 og 9 i Bernkonvensjonen. Vi ber om at vår klage tas til følge slik at det ikke tillates betinget skadefelling av seks ulver i perioden 01.06.2024 til og med 15.02.2025.

Med vennlig hilsen

NOAH – for dyrs rettigheter
v/ Henriette L. Diesen (biolog)